

Polska w Unii Europejskiej

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2018 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

SPIS TREŚCI

Stosunek do integracji	1
Stosunek do wprowadzenia euro	5
Ocena polityki Polski na forum UE.....	7
Pozycja Polski w Unii Europejskiej	12

Europejska integracja to ostatnio jedna z najbardziej „gorących” politycznie kwestii, głównie za sprawą kolejnych odsłon w sporze z Komisją Europejską dotyczącym sądownictwa, zbliżających się wyborów do Parlamentu Europejskiego (a niedługo potem wyborów do krajowego parlamentu) oraz narracji opozycji o wyprowadzaniu Polski z Unii Europejskiej przez PiS. W związku z tym w listopadowym badaniu¹ zapytaliśmy respondentów o ich stosunek do członkostwa w UE i rozwoju europejskiej integracji, ocenę polityki Polski na forum unijnym oraz postrzeganie pozycji naszego kraju w Unii.

STOSUNEK DO INTEGRACJI

Utrzymuje się bardzo wysoki poziom społecznego poparcia dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Za przynależnością naszego kraju do Unii opowiada się 87% badanych, jedynie 7% jest temu przeciwnych.

TABELA 1

Stosunek do członkostwa Polski w UE	Wskazania respondentów według terminów badań																	
	2014	2015					2016					2017				2018		
	X	IV	IX	X	XI	II	IV	V	VI	VII	X	II	IV	VI	XII	I	IV	XI
	w procentach																	
Zwolennicy	84	84	81	86	84	81	85	83	83	84	84	85	88	88	85	87	88	87
Przeciwnicy	11	10	13	10	10	10	9	9	9	11	10	10	8	9	8	10	8	7
Niezdecydowani	5	6	6	4	6	9	6	8	8	5	6	5	4	3	7	3	4	6

Zwolennicy przynależności Polski do Unii Europejskiej zdecydowanie dominują we wszystkich grupach społeczno-demograficznych oraz w elektoratach wszystkich ugrupowań cieszących się obecnie największym poparciem społecznym.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (342) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich wspomaganých komputerowo (CAPI) w dniach 8–15 listopada 2018 roku na liczącej 999 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

TABELA 2

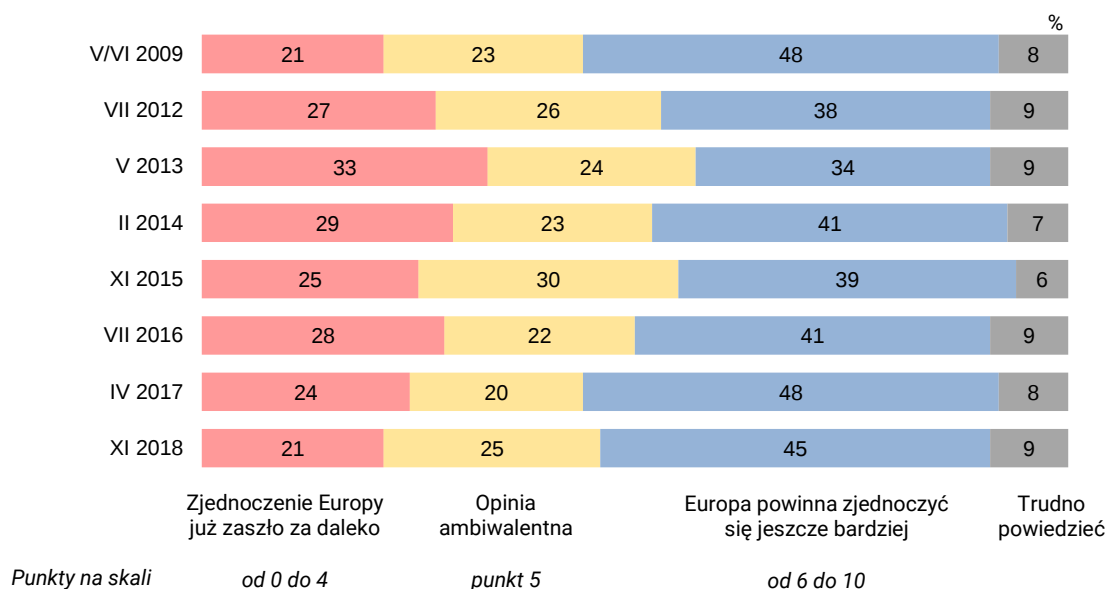
Potencjalne elektoraty*	Stosunek do członkostwa Polski w UE		
	zwolennicy	przeciwnicy	niezdecydowani
	w procentach		
SLD	100	0	0
PO	97	2	1
PSL	92	8	0
PiS (wraz z SP i P)	87	9	4
Kukiz'15	87	12	1

* Określone na podstawie deklaracji poparcia danego ugrupowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Jak pokazują wieloletnie badania CBOS, potrzeba obecności Polski w Unii Europejskiej nigdy nie była kwestionowana w polskim społeczeństwie, kontrowersje budziła natomiast kwestia rozwoju integracji europejskiej. Do zwątpienia w projekt dalszego pogłębiania integracji przyczynił się kryzys w strefie euro – od roku 2009 do 2013 przybywało w Polsce głosów, że zjednoczenie Europy zaszło już za daleko. W 2014 roku za sprawą wydarzeń na Ukrainie i wzrostu poczucia zagrożenia dla bezpieczeństwa międzynarodowego ten trend się odwrócił – idea dalszego zacieśniania integracji europejskiej ponownie zyskała na atrakcyjności. Ogólnie rzecz biorąc, okres rządów PiS sprzyja raczej wyrażaniu poparcia dla pogłębiania integracji niż jej ograniczania. Obecnie niemal połowa badanych (45%) uważa, że Europa powinna się jednaczyć jeszcze bardziej. Przekonanie o zbyt daleko idącej integracji wyraża niewiele więcej niż jedna piąta respondentów (21%). Chociaż od kwietnia 2017 roku zmalał odsetek osób przekonanych, że zjednoczenie Europy zaszło już za daleko (o 3 punkty procentowe) i obecnie jest on najniższy od 2009 roku, a więc od czasu, kiedy pytamy o tę kwestię, to jednocześnie nieco zmniejszył się również odsetek zwolenników rozwijania integracji (o 3 punkty). W tym okresie przybyło badanych wyrażających w tej kwestii opinię ambiwalentną (o 5 punktów).

Badanie z kwietnia ubiegłego roku było realizowane niedługo po nieudanej próbie zablokowania przez rząd Beaty Szydło reelekcji Donalda Tuska na stanowisko przewodniczącego Rady Europejskiej. Polacy zareagowali wówczas wzmożonym poparciem dla pogłębiania integracji europejskiej.

RYS. 1. Niektórzy uważają, że Europa powinna się zjednoczyć jeszcze bardziej. Inni sądzą, że zjednoczenie Europy już zaszło za daleko. A jakie jest Pana(i) zdanie? Proszę określić swoje poglądy korzystając ze skali od 0 (Zjednoczenie Europy już zaszło za daleko) do 10 (Europa powinna zjednoczyć się jeszcze bardziej).

Spośród podstawowych cech społeczno-demograficznych wiek najsilniej różnicuje stosunek do integracji europejskiej. Relatywnie najbardziej prointegracyjnym nastawieniem cechują się osoby powyżej 55 roku życia, wśród których ponad połowa opowiada się za dalszym rozwojem integracji.

Opinie w tej kwestii warunkuje jednak przede wszystkim orientacja polityczna. Poparcie dla dalszej integracji Europy popiera dwie trzecie badanych identyfikujących się z lewicą (66%), połowa (50%) lokujących swoje poglądy polityczne w centrum oraz niemal dwie piąte (37%) sympatyków prawicy, wśród których relatywnie spora grupa (31%) skłania się do opinii, że zjednoczenie Europy zaszło już za daleko. Z tym ostatnim poglądem szczególnie często są skłonne zgadzać się osoby najbardziej religijne – kilka razy w tygodniu uczestniczące w praktykach religijnych (35%).

W elektoratach ugrupowań cieszących się obecnie największym poparciem społecznym za zacieśnianiem integracji zdecydowanie najczęściej opowiadają się zadeklarowani wyborcy PO i SLD. Najbardziej wstrzemięźliwi wobec rozwoju integracji europejskiej są sympatycy PiS oraz Kukiz'15. Jednak i wśród nich postulaty dalszego jednoczenia się Europy zyskują więcej zwolenników niż opinie o zbyt daleko idącej integracji.

TABELA 3

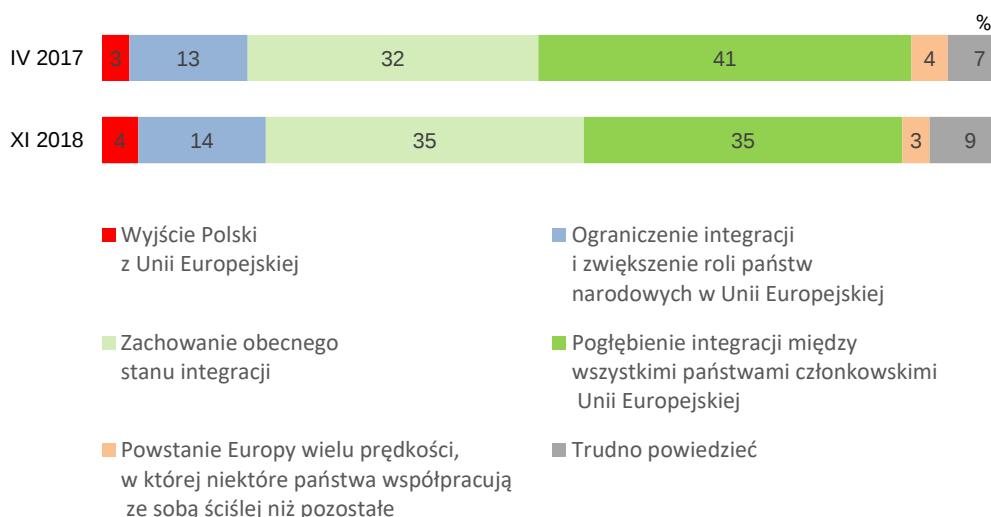
Potencjalne elektoraty*	Niektórzy uważają, że Europa powinna się zjednoczyć jeszcze bardziej. Inni sądzą, że zjednoczenie Europy już zaszło za daleko. A jakie jest Pana(i) zdanie?			
	Zjednoczenie Europy już zaszło za daleko	Opinia ambiwalentna	Europa powinna zjednoczyć się jeszcze bardziej	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Kukiz'15	33	14	45	8
PiS (wraz z SP i P)	27	25	38	10
SLD	21	4	72	4
PSL	13	40	44	3
PO	7	23	65	5

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Polacy najczęściej deklarują się jako zwolennicy zachowania obecnego stanu integracji (35%) lub jej pogłębienia (35%). Za ograniczeniem integracji i zwiększeniem roli państw narodowych optuje 14% badanych. Nieliczni popierają wyjście Polski z UE (4%) lub powstanie Europy wielu prędkości (3%). Od kwietnia ubiegłego roku zmniejszył się odsetek zwolenników ściślejszej integracji (o 6 punktów), zarazem nieco przybyło osób opowiadających się za zachowaniem *status quo* (o 3 punkty procentowe).

CBOS

RYS. 2. Która z tych możliwych wizji przyszłości Polski i Unii Europejskiej Panu(i) osobiście najbardziej odpowiada?

Preferencje dotyczące przyszłości Polski i Unii Europejskiej różnicują przede wszystkim poglądy polityczne. O ile wśród osób identyfikujących się z lewicą ponad połowę stanowią zwolennicy pogłębienia integracji, o tyle preferencje sympatyków prawicy są bardziej rozproszone. Mniej więcej równoliczne grupy stanowią wśród nich zwolennicy pogłębienia integracji (30%), zachowania *status quo* (31%) i zwiększenia roli państw narodowych lub nawet opuszczenia Unii (ogółem 31%, w tym 7% popiera „polexit”).

Różnice oczekiwań względem przyszłości Polski i Unii Europejskiej są widoczne w elektoratach. Za pogłębieniem integracji najczęściej opowiadają się zdeklarowani wyborcy PO i SLD. Za jej ograniczeniem częściej niż przeciętnie optują sympatycy PiS oraz ruchu Kukiz'15. Ponadto wyborcy ugrupowania Pawła Kukiza stosunkowo często akceptują powstanie Europy wielu prędkości.

TABELA 4

Potencjalne elektoraty*	Która z tych możliwych wizji przyszłości Polski i Unii Europejskiej Panu(i) osobiście najbardziej odpowiada?					
	Wyjście Polski z UE	Ograniczenie integracji i zwiększenie roli państw narodowych w UE	Zachowanie obecnego stanu integracji	Pogłębienie integracji między wszystkimi państwami członkowskimi UE	Powstanie Europy wielu prędkości, w której niektóre państwa współpracują ze sobą ściślej niż pozostałe	Trudno powiedzieć
	w procentach					
PiS (wraz z SP i P)	4	22	35	27	4	8
PO	3	3	36	54	1	3
PSL	2	12	39	37	0	10
Kukiz'15	0	30	16	39	11	4
SLD	0	3	26	58	6	6

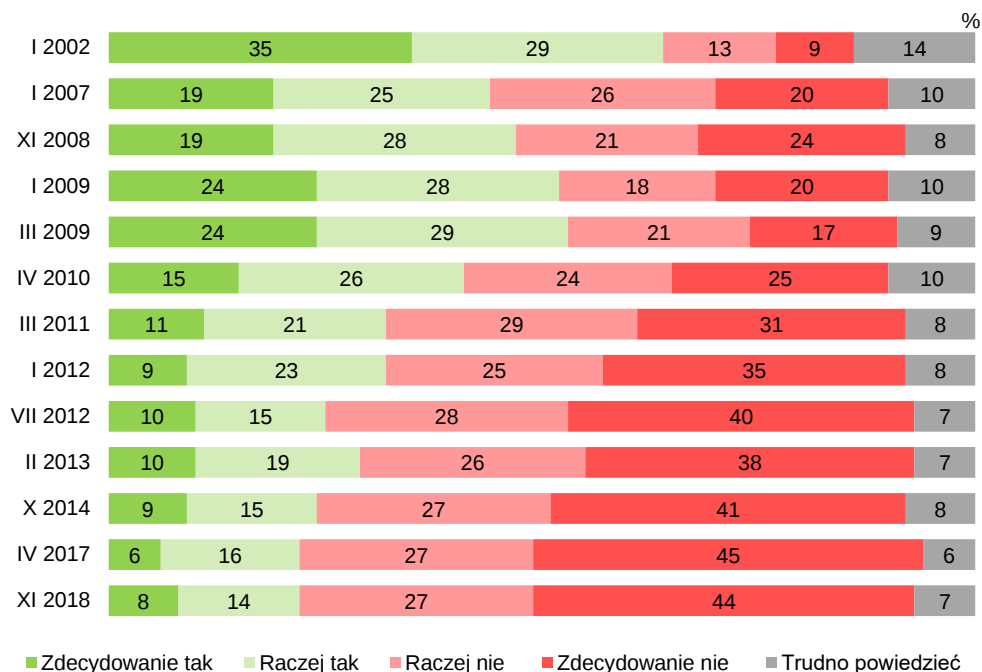
* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

STOSUNEK DO WPROWADZENIA EURO

Utrzymuje się dezaprobatą wobec przyjęcia euro przez Polskę. Przeciwnych temu posunięciu jest obecnie 71% dorosłych Polaków. Wprowadzenie wspólnej waluty popiera jedynie 22% ankietowanych. Sprzeciw wobec przyjęcia euro jest nie tylko częstszy, ale także bardziej kategorycznie wyrażany niż jego akceptacja (odpowiedzi *zdecydowanie nie* są częstsze niż *raczej nie*, podczas gdy w przypadku deklaracji aprobaty jest odwrotnie).

Największe poparcie dla zastąpienia złotego przez euro (sięgające 64%) odnotowaliśmy w styczniu 2002 roku, przed akcesją Polski do UE. Już po wejściu do Unii akceptacja przystąpienia naszego kraju do strefy euro osłabła. W latach 2007–2008 odsetki zwolenników i przeciwników przyjęcia europejskiej waluty były zbliżone. W pierwszym kwartale 2009 roku, po przystąpieniu Słowacji do strefy euro i w okresie dyskusji nad możliwością i zasadnością szybkiego przyjęcia euro przez Polskę, poparcie dla wprowadzenia wspólnej waluty ponownie się zwiększyło (do 52%–53%). W kolejnych latach, kiedy znane już były problemy finansowe Grecji, a potem innych państw europejskich, akceptacja wprowadzenia wspólnej waluty w naszym kraju osłabła.

RYS. 3. Czy zgodził(a)by się Pan(i) na zastąpienie polskiego pieniądza (złotego) wspólnym dla wielu państw UE pieniądzem – euro?

Sprzeciw wobec przystąpienia Polski do strefy euro przeważa we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych. Niemniej jednak niektóre grupy częściej niż inne są skłonne zgodzić się na przyjęcie euro. Więcej niż przeciętnie zwolenników wprowadzenia euro jest wśród ludzi młodych – od 18 do 24 roku życia (34%), zwłaszcza uczniów i studentów (43%), a także wśród właścicieli firm (35%), mieszkańców największych miast (32%) oraz osób lepiej niż przeciętnie sytuowanych: o miesięcznych dochodach *per capita* wynoszących co najmniej 2500 zł (31%). Można zatem sądzić, że przyjęciu euro bardziej przychylnie są osoby, które już teraz częściej korzystają z tej waluty.

Stosunek do wprowadzenia euro najsilniej różnicuje orientacja polityczna i, w dalszej kolejności, religijność. Posunięcie to poparłoby 37% badanych deklarujących lewicowe poglądy polityczne, 29% określających swoje przekonania jako centrowe i 12% respondentów identyfikujących się z prawicą. Ponadto im rzadziej badani biorą udział w praktykach religijnych, tym częściej deklarują, że zaakceptowaliby przyjęcie przez Polskę euro.

Chociaż przeciwnicy przystąpienia do strefy euro mają przewagę we wszystkich analizowanych elektoratach, to poziom poparcia dla przyjęcia europejskiej waluty jest wśród nich bardzo zróżnicowany. O ile wśród wyborców PO zwolennicy przyjęcia euro niewiele ustępują licznie jego przeciwnikom, o tyle w elektoracie PiS przeciwnicy stanowią olbrzymią większość.

TABELA 5

Potencjalne elektoraty*	Czy zgodził(a)by się Pan(i) na zastąpienie polskiego pieniądza (złotego) wspólnym dla wielu państw UE pieniądzem – euro?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	43	47	10
SLD	37	49	14
PSL	35	62	3
Kukiz'15	23	76	1
PiS (wraz z SP i P)	8	87	5

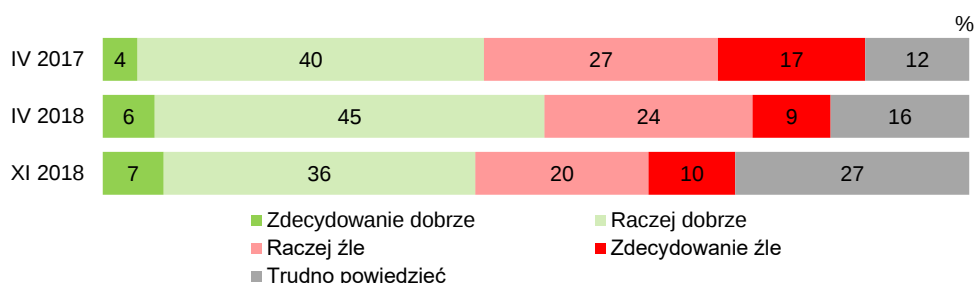
* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

OCENA POLITYKI POLSKI NA FORUM UE

Opinie o polityce Polski na forum UE nie są jednoznaczne, jednak więcej osób ocenia ją pozytywnie (43%) niż negatywnie (30%). Postrzeganie polityki Polski na arenie unijnej zmienia się w zależności od bieżących wydarzeń: w kwietniu 2017 roku była ona oceniana bardziej krytycznie, w kwietniu 2018 – lepiej niż teraz. Obecnie szczególnie dużo osób nie ma wyrobionej opinii w tej kwestii (27%).

CBOS

RYS. 4. Jak Pan(i) ocenia politykę, jaką prowadzi Polska na forum Unii Europejskiej?

Zwolennicy obecnej polityki przeważają w większości uwzględnionych w analizach grup społeczno-demograficznych. Przeważnie krytyczne nastawienie mają natomiast mieszkańcy dużych miast (48%), osoby najlepiej wykształcone i sytuowane (42% badanych z wyższym wykształceniem i 53% o miesięcznych dochodach *per capita* w wysokości co najmniej 2500 zł), a także właściciele firm (48%).

Postrzeganie polityki Polski na forum unijnym najsilniej różnicuje orientacja polityczna. Większość badanych deklarujących prawicowe poglądy polityczne (62%) dobrze ocenia tę politykę, a ponad połowa identyfikujących się z lewicą (56%) – źle. Ponadto oceny działań naszego kraju na unijnej arenie są tym lepsze, im częstszy udział w praktykach religijnych i odwrotnie.

Zdecydowanie lepiej niż pozostałe elektoraty oceniają działania naszego kraju na forum unijnym wyborcy PiS. Najbardziej krytyczni w ocenach są sympatycy PO i SLD.

TABELA 6

Potencjalne elektoraty*	Jak Pan(i) ocenia politykę, jaką prowadzi Polska na forum Unii Europejskiej?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS (wraz z SP i P)	70	11	19
Kukiz'15	45	31	24
PSL	35	41	24
PO	21	60	19
SLD	19	65	16

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Osoby dobrze i źle oceniające politykę Polski na forum unijnym wyraźnie różnią się w ocenach stosunku polskich władz i rządzącej partii do integracji europejskiej. Niezadowoleni z polityki naszego kraju na arenie unijnej w większości dostrzegają w działaniach obecnie rządzących dążenie do ograniczenia integracji i zwiększenia roli państw narodowych, a nawet do wyjścia Polski z UE. Opinie osób dobrze oceniających politykę Polski na forum unijnym są bardziej zróżnicowane, największa część z nich uważa, że sprawujący władzę chcą zachowania obecnego stanu integracji.

TABELA 7

Jak Pan(i) ocenia politykę, jaką prowadzi Polska na forum Unii Europejskiej?	Jak Pan(i) sądzi, jaki jest stosunek polskich władz i rządzącej partii do przyszłości Polski i Unii Europejskiej? Czy rządzący obecnie w Polsce dążą do:					
	wyjścia Polski z UE	ograniczenia integracji i zwiększenia roli państw narodowych w UE	zachowania obecnego stanu integracji	pogłębienia integracji między wszystkimi państwami członkowskimi UE	powstania Europy wielu prędkości, w której niektóre państwa współpracują ze sobą ściślej niż pozostałe	Trudno powiedzieć
	w procentach					
Dobrze	6	26	35	21	3	9
Źle	33	40	11	5	4	7
Trudno powiedzieć	12	14	22	7	3	41

Grupy zadowolonych i niezadowolonych z polityki naszego kraju na forum unijnym różni także, choć w mniejszym stopniu niż postrzeganie kierunku działania obecnych władz, osobisty stosunek do rozwoju integracji europejskiej. Osoby dobrze oceniające politykę Polski na forum UE najczęściej opowiadają się za zachowaniem *status quo*, a oceniające ją źle – za pogłębieniem integracji.

TABELA 8

Jak Pan(i) ocenia politykę, jaką prowadzi Polska na forum Unii Europejskiej?	Która z tych możliwych wizji przyszłości Polski i Unii Europejskiej Panu(i) osobiście najbardziej odpowiada?					
	Wyjście Polski z UE	Ograniczenie integracji i zwiększenie roli państw narodowych w UE	Zachowanie obecnego stanu integracji	Pogłębienie integracji między wszystkimi państwami członkowskimi UE	Powstanie Europy wielu prędkości, w której niektóre państwa współpracują ze sobą ściślej niż pozostałe	Trudno powiedzieć
	w procentach					
Dobrze	4	20	39	31	4	3
Źle	6	9	29	50	3	3
Trudno powiedzieć	3	10	33	25	3	25

Oznacza to, że o ile w przypadku osób zadowolonych z polityki na forum UE można mówić o dość dużej zbieżności między postulowanym a postrzeganym kierunkiem działań obecnych władz, o tyle w przypadku niezadowolonych widoczny jest ogromny rozdźwięk między dostrzeganymi działaniami a oczekiwaniami. Niezależnie od różnic, tym, co łączy zwolenników i przeciwników polityki obecnych władz, jest poparcie dla przynależności Polski do Unii Europejskiej (odpowiednio 89% i 88%) oraz przeważający sprzeciw wobec przyjęcia euro (odpowiednio 80% i 59%).

Osoby oceniające pozytywnie lub negatywnie politykę Polski w Unii Europejskiej prosiliśmy o uzasadnienie swojej opinii. Badani nie korzystali z gotowych odpowiedzi, ale mogli swobodnie je formułować.

Ci, którzy z aprobatą wypowiadają się o działaniach Polski na forum unijnym, zwracają przede wszystkim uwagę na podmiotowość polskiej polityki, widoczną zarówno w stawianych celach, jak i sposobie działania. Podkreślają determinację polskich władz w artykułowaniu swoich racji, nieuleganie naciskom, jasne wyrażanie własnego zdania i gotowość do jego obrony. Oceniają, że polityka na forum UE służy realizacji polskich interesów, jest korzystna dla naszego kraju. W ich opinii rządzący bronią suwerenności, niezależności Polski w UE i dbają o zachowanie tożsamości narodowej. Ich zdaniem działania podejmowane na forum unijnym sprzyjają umacnianiu pozycji Polski w Unii, budowaniu bardziej partnerskich relacji z jej najbardziej wpływowymi państwami. Wśród konkretnych obszarów, w których Polska chce i powinna prowadzić własną politykę, wymieniano przede wszystkim politykę imigracyjną, niezgodę na przyjmowanie uchodźców z krajów muzułmańskich, znacznie rzadziej mówiono w tym kontekście o sporze wokół sądownictwa.

Rzadko chwalono Polskę za dobrą współpracę, dążenie do porozumienia i stosowanie się do zaleceń oraz wymogów unijnych.

Osoby dobrze oceniające politykę Polski na arenie unijnej względnie często uzasadniają swoje oceny korzyściami związanymi z członkostwem w Unii. Wśród nich najczęściej wymieniano wykorzystywanie funduszy unijnych m.in. w realizacji inwestycji infrastrukturalnych. Ponadto mówiono o pozytywnych efektach członkostwa dla polskiej gospodarki, rolnictwa, poziomu życia

w Polsce i wskazywano na swobodę przemieszczania się na terenie UE. Ogólnie zauważano, że Polska pozostaje w UE i czerpie korzyści z członkostwa.

Spora grupa wyrażała ogólną aprobatę polityki Polski na forum unijnym i generalnie polityki obecnych władz.

Niewielka część badanych pozytywne opinie na temat polityki na forum unijnym tłumaczyła dobrą oceną przedstawicieli Polski w instytucjach unijnych, m.in. szefa Rady Europejskiej Donalda Tuska i eurodeputowanych.

Znaczna grupa respondentów nie potrafiła uzasadnić pozytywnych ocen polityki Polski na unijnej arenie.

Uzasadnienia ocen pozytywnych

N=431

PODMIOTOWA POLITYKA NASTAWIONA NA REALIZACJĘ POLSKICH INTERESÓW I JEJ SKUTKI	40%
Stanowczość, nieustępliwość w artykułowaniu swoich racji, obrona własnego stanowiska; walczyć o swoje	20%
Obrona polskich interesów na forum unijnym, troska o dobro Polski – ogólnie	11%
Podkreślanie suwerenności państw narodowych; dbają o zachowanie tożsamości narodowej	7%
Dbanie o silną pozycję Polski w UE; Polska liczy się w UE, chce być równorzędnym partnerem	7%
Troska o wizerunek w UE, o dobre imię	1%
POLITYKA W KONKRETNYCH KWESTIACH	7%
Brak uchodźców, imigrantów, polityka imigracyjna, jesteśmy bezpieczni	7%
Sądownictwo, wymiar sprawiedliwości – dbamy o niezależność, Unia nie powinna się wtrącać	1%
DOBRA WSPÓŁPRACA	3%
Dobra współpraca w UE, potrafimy się porozumieć, stosujemy się do wymogów i zaleceń unijnych	3%
KORZYŚCI ZWIĄZANE Z CZŁONKOSTWEM	12%
Polska korzysta z funduszy unijnych, dotacje z UE i inwestycje z dotacji unijnych	6%
Nadal jesteśmy w UE i czerpiemy z tego korzyści, jest dobrze w UE – ogólnie	3%
Korzyści gospodarcze, współpraca gospodarcza	2%
Wsparcie dla rolnictwa, dopłaty bezpośrednie	1%
Poprawa poziomu życia	1%
Brak granic, swoboda podróżowania, przemieszczania się	1%
OGÓLNA APROBATA POLITYKI ZAGRANICZNEJ I POLITYKI PIS	14%
Ogólnie – dobrze prowadzona polityka w UE, dobry kierunek, dobre działania	9%
Ogólnie – pozytywna ocena rządów PiS w różnych dziedzinach	3%
Dobre reprezentowanie Polski za granicą przez polityków i dyplomatów	1%
POZYTYWNE OCENY PRZEDSTAWICIELI POLSKI W UE	2%
Dobra ocena przedstawicieli Polski w UE, ich działań: Donalda Tuska i eurodeputowanych	2%
KRYTYCZNA OCENA DZIAŁAŃ OPOZYCJI NA FORUM UE	1%
Krytyczna ocena działań opozycji na forum unijnym, donoszenie na Polskę	1%
Inne	2%
Ogólniki, np. „bo tak sędzę”	4%
TRUDNO POWIEDZIEĆ	22%

Rzadziej zdarzało się, aby osoby niezadowolone z działań naszego kraju na forum Unii Europejskiej nie potrafiły umotywować swoich opinii. Największa część wypowiadających się na ten temat krytykowała niedostateczną współpracę na forum unijnym i jej niekorzystne skutki. Najczęściej mówiono zatem o sporach i braku porozumienia z instytucjami unijnymi. Wśród efektów takiej polityki wymieniano przede wszystkim marginalizację znaczenia Polski w UE, a także spadek wiarygodności naszego kraju i jego osamotnienie w Unii.

Duża grupa osób krytycznie oceniających politykę na forum unijnym wskazywała na nierespektowanie przez Polskę praw i wartości unijnych, nieprzestrzeganie traktatów i zaleceń instytucji unijnych. Wśród konkretnych kwestii wymieniano głównie zmiany w sądownictwie.

Część osób zarzucała rządzącym eurosceptycyzm, chęć wyprowadzenia Polski z Unii, nastawienie wyłącznie na czerpanie korzyści finansowych z członkostwa.

Uzasadnienia ocen negatywnych

N=292

BRAK POROZUMIENIA I WSPÓŁPRACY, POLITYKA KONFLIKTU I JEJ SKUTKI DLA POLSKI	32%
Spory, konflikty, kłótnie w UE, zła współpraca w UE, brak porozumienia w ważnych sprawach	24%
Brak wpływu na politykę UE, osłabienie pozycji Polski, marginalizacja znaczenia Polski	7%
Izolacja, osamotnienie Polski, nie mamy sojuszników, nie mamy przyjaciół	2%
Pogorszenie wizerunku Polski i Polaków, zła opinia o Polsce, spadek wiarygodności	2%
NIERESPEKTOWANIE PRAW I WARTOŚCI UNIJNYCH	19%
Nierespektowanie praw i wartości unijnych, nieprzestrzeganie traktatów unijnych, zaleceń UE	19%
POLITYKA W KONKRETNÝCH KWESTIACH, POŁA SPORU	9%
Sądownictwo – brak porozumienia	7%
Wycinka w Puszczy Białowieskiej	1%
Przegrane głosowanie w Radzie Europejskiej – 27:1	1%
EUROSCEPTYCYZM RZĄDZĄCYCH	6%
Chcą doprowadzić do wyjścia Polski z UE	5%
Nastawienie wyłącznie na korzyści, na korzystanie z funduszy unijnych	2%
ZA MAŁĄ SKUTECZNOŚĆ DZIAŁANIA	8%
Za małą stanowczość, zbyt duża zgoda na działania UE, Unia za bardzo ingeruje	7%
Nierówne dopłaty dla rolników	1%
INNE ZASTRZEŻENIA DO POLITYKI ZAGRANICZNEJ I POLITYKI PIS	19%
Ogólnie: zła ocena polityki na forum unijnym	9%
Słaba dyplomacja, brak kompetencji polityków	6%
Rozdźwięk między polityką wewnętrzną a stanowiskiem na forum UE	2%
Zła ocena polityki w kraju	2%
BRAK JEDNOŚCI NA FORUM UNIJNYM	7%
Spory międzypartyjne na forum unijnym, załatwianie spraw krajowych na arenie unijnej	4%
Krytyczna ocena działań opozycji na forum UE, donoszenie na Polskę	3%
Inne	2%
Ogólniki, np. „bo tak sądzę”	2%
TRUDNO POWIEDZIEĆ	9%

Chociaż wśród respondentów niezadowolonych z polityki Polski na forum unijnym dominowały głosy o zbyt antagonistycznym nastawieniu do instytucji UE, to były też opinie przeciwne – mówiące o zbyt małej stanowczości, nadmiernej ugodowości i skłonności do ustępstw w UE.

Inne zastrzeżenia wobec działań obecnych władz dotyczyły słabości polskiej dyplomacji i niedostatecznej kompetencji polskich polityków, rozdźwięku między polityką wewnętrzną a stanowiskiem na forum unijnym bądź też miały charakter zgeneralizowanej krytyki działań w UE i w kraju.

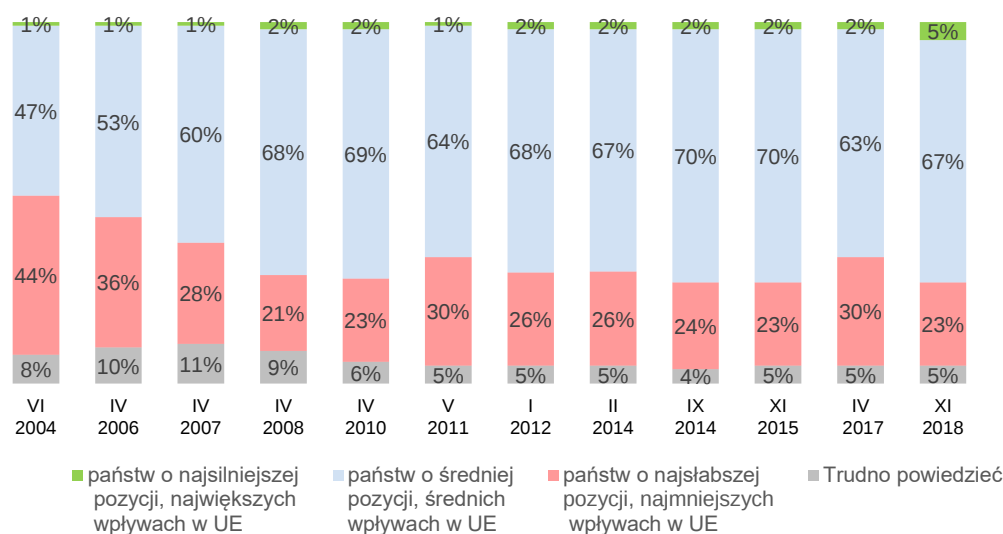
Krytyczne uwagi dotyczyły nie tylko polityki rządzących, ale także działań całej klasy politycznej. Mówiono zatem o braku jedności na forum unijnym – przenoszeniu sporów międzypartyjnych na arenę unijną, opozycji zarzucano donoszenie na Polskę do Brukseli.

POZYCJA POLSKI W UNII EUROPEJSKIEJ

Po obserwowanym w kwietniu ubiegłego roku pogorszeniu postrzeganej pozycji Polski w Unii Europejskiej oceny roli naszego kraju się poprawiły. Przybyło osób zaliczających Polskę do państw o znaczeniu w UE średnim (z 63% do 67%) lub dużym (z 2% do 5%), jednocześnie zmalał odsetek tych, które są przekonane, że Polska ma niewielki wpływ na sprawy unijne (z 30% do 23%). Niezależnie od tych zmian postrzegane znaczenie naszego kraju od lat zasadniczo się nie zmienia i jest określone jako średnie.

CBOS

RYS. 5. Jak Pan(i) ocenia, jaką pozycję w Unii Europejskiej ma Polska?
Czy Polskę można zaliczyć do:

Przekonanie, że Polska należy do krajów o średniej pozycji w Unii Europejskiej, przeważa we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych. Niemniej jednak im wyższy poziom wykształcenia i większa miejscowość, tym częstsza opinia o małym znaczeniu Polski w UE. Tego zdania jest 47% mieszkańców największych miast, 36% badanych mających wyższe wykształcenie, a także 41% właścicieli firm.

Opinia o średnich wpływach Polski w Unii Europejskiej dominuje niezależnie od deklarowanych poglądów politycznych i przeważa w elektoratach wszystkich ugrupowań cieszących się obecnie największym poparciem społecznym.

TABELA 9

Potencjalne elektoraty*	Jak Pan(i) ocenia, jaką pozycję w Unii Europejskiej ma Polska? Czy Polskę można zaliczyć do:			
	państw o najsilniejszej pozycji, największych wpływach w UE	państw o średniej pozycji, średnich wpływach w UE	państw o najsłabszej pozycji, najmniejszych wpływach w UE	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PiS (wraz z SP i P)	9	67	21	3
SLD	9	53	30	8
Kukiz'15	0	74	22	4
PSL	0	69	25	6
PO	2	64	32	2

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Postrzeganie pozycji Polski w UE wiąże się z oceną polityki naszego kraju na forum unijnym. Osoby oceniające ją pozytywnie skłonne są postrzegać pozycję Polski w Unii wyraźnie lepiej niż te, które mają zastrzeżenia do działań naszego kraju na unijnej arenie.

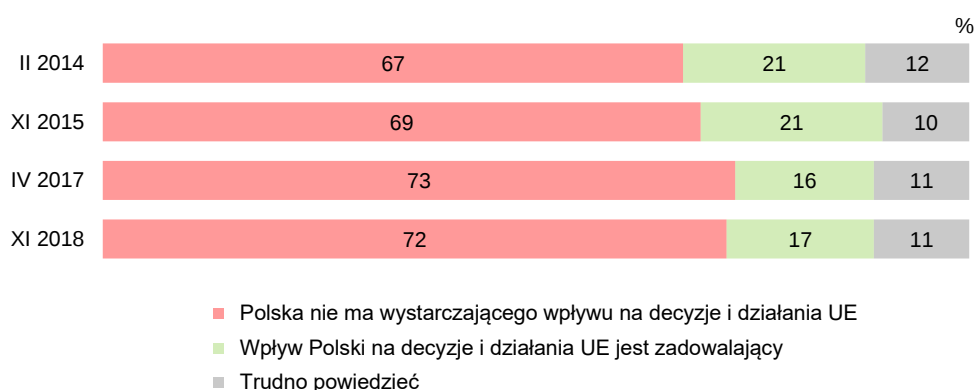
TABELA 10

Jak Pan(i) ocenia politykę, jaką prowadzi Polska na forum Unii Europejskiej?	Jak Pan(i) ocenia, jaką pozycję w Unii Europejskiej ma Polska? Czy Polskę można zaliczyć do:			
	państw o najsilniejszej pozycji, największych wpływach w UE	państw o średniej pozycji, średnich wpływach w UE	państw o najsłabszej pozycji, najmniejszych wpływach w UE	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Dobrze	9	74	14	3
Źle	1	55	43	1
Trudno powiedzieć	2	69	17	12

Postrzegana pozycja naszego kraju w UE nie odzwierciedla aspiracji Polaków. Prawie trzy czwarte badanych (72%) ma poczucie, że Polska nie ma wystarczającego wpływu na decyzje i działania Unii. Tylko 17% respondentów uważa, że oddziaływanie naszego kraju na sprawy unijne jest zadowalające. Opinie w tej kwestii praktycznie nie zmieniły się od kwietnia 2017 roku.

CBOS

RYS. 6. Z którym ze stwierdzeń zgadza się Pan(i)?

Przekonanie o zbyt małym wpływie Polski na działania Unii dominuje nie tylko wśród ogółu badanych, ale także we wszystkich wyróżnionych grupach społeczno-demograficznych i elektoratach.

Skalę europejskich aspiracji Polaków obrazuje fakt, że przekonanie o niewystarczającym wpływie Polski na decyzje i działania Unii Europejskiej dominuje nie tylko wśród osób postrzegających pozycję naszego kraju w UE jako słabą (91%), ale także wśród tych, które zaliczają Polskę do europejskich średniaków (69%).

Badania CBOS pokazują stabilność społecznego poparcia dla przynależności Polski do Unii Europejskiej. Aprobata obecności naszego kraju w UE jest niemal powszechna. Ponadto Polacy deklarują chęć raczej zwiększenia niż ograniczenia europejskiej integracji. Mimo wysokiego poparcia dla członkostwa utrzymuje się dość zdecydowany sprzeciw wobec przyjęcia przez nasz kraj euro.

Większość respondentów nie widzi w polityce obecnych władz zagrożenia dla proeuropejskich aspiracji Polaków, a działania Polski na forum unijnym częściej oceniane są pozytywnie niż negatywnie. Argumenty osób zadowolonych z polityki władz na forum unijnym, jak i jej krytyków

są do pewnego stopnia swoim lustrzanym odbiciem. Tam, gdzie jedni widzą podmiotową politykę nastawioną na realizację polskich interesów (np. poprzez niezgodę na relokację uchodźców), drudzy dostrzegają eskalowanie konfliktów, brak porozumienia i współpracy, a dodatkowo nierespektowanie praw i wartości europejskich (i wskazują przede wszystkim na spór dotyczący sądownictwa).

Niezależnie od politycznych ocen i sympatii Polacy uznają obecny wpływ naszego kraju na decyzje i działania UE za niewystarczający.

Opracowała

Beata Roguska

TABELA 1

		Czy osobiście popiera Pan(i) członkostwo Polski w Unii Europejskiej czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?			Liczba osób
		Popieram	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		87	7	6	999
Płeć	Mężczyźni	86	10	4	470
	Kobiety	88	4	8	529
Wiek	18-24 lata	79	15	6	77
	25-34	81	11	8	195
	35-44	88	7	5	188
	45-54	89	7	4	151
	55-64	91	4	5	180
	65 lat i więcej	89	3	7	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	82	9	9	395
	Miasto do 19 999	93	4	3	155
	20 000 - 99 999	92	5	3	238
	100 000 - 499 999	85	5	9	136
	500 000 i więcej mieszk.	86	13	1	75
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	78	8	14	182
	Zasadnicze zawodowe	89	6	5	244
	Średnie	88	7	5	304
	Wyższe	89	7	3	269
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	93	4	3	105
	Średni personel, technicy	94	4	2	43
	Pracownicy adm.-biurowi	85	12	3	73
	Pracownicy usług	89	9	1	48
	Robotnicy wykwalifikowani	88	7	5	121
	Robotnicy niewykwalifik.	80	10	9	47
	Rolnicy	75	12	13	44
	Pracujący na własny rach.	94	6		56
	Bezrobotni	83	4	14	23
	Emeryci	89	3	8	241
	Renciści	80	11	9	45
	Uczniowie i studenci	83	11	6	57
	Gospodynie domowe i inni	81	10	8	97
	inst. państw., publicznej	90	8	2	143
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	90	8	2	84
Pracuje w:	sekt. prywat. poza rolnict.	88	7	5	262
	prywatnym gosp. rolnym	75	13	11	51
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	81	10	10	131
	Od 900 zł do 1299 zł	86	5	9	177
	Od 1300 zł do 1799 zł	92	2	6	145
	Od 1800 zł do 2499 zł	90	8	2	138
	2500 zł i więcej	94	5	1	130
Ocena własnych war. mater.	Złe	81	8	11	73
	Średnie	85	8	7	337
	Dobre	89	6	5	589
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	67	19	14	53
	Raz w tygodniu	89	7	5	442
	1-2 razy w miesiącu	88	8	4	159
	Kilka razy w roku	90	3	7	226
	W ogóle nie uczestniczy	83	10	7	114
Poglądy polityczne	Lewica	98	1	1	169
	Centrum	93	4	3	279
	Prawica	83	14	3	349
	Trudno powiedzieć	75	4	20	192

TABELA 2

		Niektórzy uważają, że Europa powinna się zjednoczyć jeszcze bardziej. Inni sądzą, że zjednoczenie Europy już zaszło za daleko. A jakie jest Pana(i) zdanie?				Liczba osób
		Zjednoczenie Europy już zaszło za daleko	Opinia ambiwalentna	Europa powinna zjednoczyć się jeszcze bardziej	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		21	25	45	9	995
Płeć	Mężczyźni	25	23	47	5	466
	Kobiety	17	27	43	13	528
Wiek	18-24 lata	28	19	48	5	77
	25-34	24	31	41	5	193
	35-44	28	28	36	8	188
	45-54	24	28	40	9	151
	55-64	15	23	52	10	179
	65 lat i więcej	12	19	54	14	206
Miejsce zamieszkania	Wieś	21	26	39	14	394
	Miasto do 19 999	26	21	49	5	154
	20 000 - 99 999	19	23	49	9	238
	100 000 - 499 999	16	32	48	5	136
	500 000 i więcej mieszk.	23	28	47	2	73
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	13	25	43	19	180
	Zasadnicze zawodowe	21	26	44	9	244
	Średnie	21	21	50	8	303
	Wyższe	27	29	41	3	268
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	23	26	47	4	105
	Średni personel, technicy	26	23	44	6	43
	Pracownicy adm.-biurowi	24	32	40	5	71
	Pracownicy usług	17	36	42	5	48
	Robotnicy wykwalifikowani	28	22	44	5	121
	Robotnicy niewykwalifik.	21	34	33	11	47
	Rolnicy	29	31	30	10	44
	Pracujący na własny rach.	24	23	53		56
	Bezrobotni	26	18	46	10	23
	Emeryci	13	21	51	15	240
	Renciści	15	25	43	17	44
	Uczniowie i studenci	24	17	53	6	57
	Gospodynie domowe i inni	20	32	37	11	96
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	22	27	46	6	143
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	21	27	47	5	82
	sekt. prywat. poza rolnict.	25	27	42	5	262
	prywatnym gosp. rolnym	34	31	27	8	51
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	21	27	44	7	131
	Od 900 zł do 1299 zł	16	28	46	10	177
	Od 1300 zł do 1799 zł	23	28	42	8	145
	Od 1800 zł do 2499 zł	18	23	53	6	138
	2500 zł i więcej	20	25	53	2	128
Ocena własnych war. mater.	Złe	18	18	52	12	72
	Średnie	22	25	40	13	335
	Dobre	21	27	47	6	587
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	35	20	37	8	52
	Raz w tygodniu	22	28	39	11	441
	1-2 razy w miesiącu	24	15	50	11	159
	Kilka razy w roku	16	26	51	7	226
	W ogóle nie uczestniczy	15	30	51	4	112
Poglądy polityczne	Lewica	13	19	66	2	169
	Centrum	17	28	50	5	279
	Prawica	31	26	37	5	348
	Trudno powiedzieć	15	24	34	27	191

TABELA 3

		Która z tych możliwych wizji przyszłości Polski i Unii Europejskiej Panu(i) osobście najbardziej odpowiada?						Liczba osób
		Wyjście Polski z Unii Europejskiej	Ograniczenie integracji i zwiększenie roli państw narodowych w Unii Europejskiej	Zachowanie obecnego stanu integracji	Pogłębienie integracji między wszystkimi państwami członkowskimi Unii Europejskiej	Powstanie Europy wielu prędkości, w której niektóre państwa współpracują ze sobą ściślej niż pozostałe	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	
Ogółem		4	14	35	35	3	9	993
Płeć	Mężczyźni	5	16	32	37	3	7	467
	Kobiety	3	13	37	34	4	10	526
Wiek	18-24 lata	10	14	31	33	4	7	77
	25-34	8	14	32	39	3	5	193
	35-44	3	19	33	31	3	12	188
	45-54	5	12	38	37	3	4	150
	55-64	1	11	34	38	6	11	179
	65 lat i więcej	3	14	37	33	2	12	206
	65 lat i więcej	3	14	37	33	2	12	206
Miejsce zamieszkania	Wieś	5	13	39	26	3	13	391
	Miasto do 19 999	4	14	28	45	3	7	154
	20 000 - 99 999	3	15	37	39	3	4	238
	100 000 - 499 999	3	20	31	35	3	8	136
	500 000 i więcej mieszk.	7	11	22	50	6	5	75
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	5	11	36	27	2	19	180
	Zasadnicze zawodowe	4	14	41	29	2	9	243
	Średnie	4	13	36	35	4	7	301
	Wyższe	4	18	26	46	4	2	269
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.		18	19	56	5	3	105
	Średni personel, technicy	7	9	44	30	2	8	43
	Pracownicy adm.-biurowi	8	18	30	38	3	2	73
	Pracownicy usług	5	9	40	31	6	10	47
	Robotnicy wykwalifikowani	4	18	37	32	4	5	121
	Robotnicy niewykwalifik.	13	12	47	16	2	10	46
	Rolnicy	4	16	40	20	1	17	44
	Pracujący na własny rach.	2	17	30	44	2	5	56
	Bezrobotni	2	9	45	30	3	11	23
	Emeryci	2	12	37	34	4	11	239
	Renciści	3	11	32	33		21	45
	Uczniowie i studenci	7	18	29	32	6	8	57
	Gospodynie domowe i inni	6	11	36	36	3	9	95
	inst. państw., publicznej	4	12	31	41	6	6	143
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	6	14	42	31	3	4	84
Pracuje w:	sekt. prywat. poza rolnict.	5	18	32	38	2	5	260
	prywatnym gosp. rolnym	4	19	39	19	1	17	51
	Do 899 zł	3	14	37	30	4	12	131
	Od 900 zł do 1299 zł	4	14	34	31	3	14	176
	Od 1300 zł do 1799 zł		15	41	35	4	5	144
Dochody na jedną osobę	Od 1800 zł do 2499 zł	3	13	35	44	3	3	138
	2500 zł i więcej	4	17	26	51	2	0	130
	Złe	5	11	29	35	4	16	72
	Średnie	5	13	36	29	3	14	335
	Dobre	4	15	34	39	3	5	586
Ocena własnych war. mater.	Kilka razy w tygodniu	9	21	28	26	4	11	51
	Raz w tygodniu	4	17	39	29	3	8	442
	1-2 razy w miesiącu	3	13	33	37	4	10	158
	Kilka razy w roku	3	10	34	41	2	9	225
	W ogóle nie uczestniczy	6	9	26	46	4	9	113
Udział w prakt. religijnych	Lewica	2	5	36	51	3	3	167
	Centrum	3	11	38	39	2	8	279
	Prawica	7	24	31	30	4	3	348
	Trudno powiedzieć	3	9	33	25	4	25	189
Poglądy polityczne								

TABELA 4

		Czy zgodził(a)by się Pan(i) na zastąpienie polskiego pieniądza (złotego) wspólnym dla wielu państw UE pieniądzem – euro?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		22	71	7	998
Płeć	Mężczyźni	27	67	6	469
	Kobiety	16	75	8	529
Wiek	18-24 lata	34	62	4	77
	25-34	21	75	5	195
	35-44	18	74	8	188
	45-54	23	71	6	150
	55-64	21	71	8	180
	65 lat i więcej	21	71	9	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	14	79	7	395
	Miasto do 19 999	22	73	4	155
	20 000 - 99 999	27	66	7	238
	100 000 - 499 999	27	62	10	135
	500 000 i więcej mieszk.	32	62	6	75
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	18	74	8	182
	Zasadnicze zawodowe	21	71	8	244
	Średnie	20	73	7	303
	Wyższe	26	68	6	269
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	39	53	9	105
	Średni personel, technicy	7	90	2	43
	Pracownicy adm.-biurowi	17	80	4	73
	Pracownicy usług	20	78	2	47
	Robotnicy wykwalifikowani	22	75	3	121
	Robotnicy niewykwalifik.	14	83	3	47
	Rolnicy	11	83	7	44
	Pracujący na własny rach.	35	52	13	56
	Bezrobotni	19	64	17	23
	Emeryci	18	74	8	241
	Renciści	21	64	15	45
	Uczniowie i studenci	43	53	4	57
	Gospodynie domowe i inni	11	80	9	97
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	22	75	3	143
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	25	69	6	84
	sekt. prywat. poza rolnict.	25	69	6	261
	prywatnym gosp. rolnym	11	80	9	51
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	19	78	3	131
	Od 900 zł do 1299 zł	15	75	9	177
	Od 1300 zł do 1799 zł	20	75	4	145
	Od 1800 zł do 2499 zł	29	66	5	138
	2500 zł i więcej	31	66	3	130
Ocena własnych war. mater.	Złe	15	73	12	73
	Średnie	16	75	9	336
	Dobre	26	69	5	589
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	12	80	8	53
	Raz w tygodniu	15	79	6	442
	1-2 razy w miesiącu	21	71	9	159
	Kilka razy w roku	31	62	7	226
	W ogóle nie uczestniczy	33	58	9	114
Poglądy polityczne	Lewica	37	57	6	169
	Centrum	29	63	7	278
	Prawica	12	85	4	349
	Trudno powiedzieć	16	71	13	192

TABELA 5

		Jak Pan(i) ocenia politykę, jaką prowadzi Polska na forum Unii Europejskiej?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		43	30	27	991
Płeć	Mężczyźni	46	33	22	467
	Kobiety	42	27	31	524
Wiek	18-24 lata	39	29	32	77
	25-34	44	27	28	193
	35-44	40	30	30	185
	45-54	52	28	20	151
	55-64	42	32	26	180
	65 lat i więcej	43	32	25	205
Miejsce zamieszkania	Wieś	49	20	31	391
	Miasto do 19 999	44	30	26	153
	20 000 - 99 999	40	40	20	237
	100 000 - 499 999	41	31	28	136
	500 000 i więcej mieszk.	31	48	22	74
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	45	19	36	182
	Zasadnicze zawodowe	55	20	25	241
	Średnie	42	32	25	300
	Wyższe	34	42	23	269
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	26	49	25	104
	Średni personel, technicy	45	28	27	43
	Pracownicy adm.-biurowi	42	33	25	73
	Pracownicy usług	40	23	37	48
	Robotnicy wykwalifikowani	53	22	25	121
	Robotnicy niewykwalifik.	54	25	21	47
	Rolnicy	30	32	37	43
	Pracujący na własny rach.	34	48	17	56
	Bezrobotni	35	27	39	23
	Emeryci	42	32	25	239
	Renciści	66	7	27	43
	Uczniowie i studenci	44	23	33	57
	Gospodynie domowe i inni	57	19	24	94
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	40	36	24	143
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	42	20	38	84
	sekt. prywat. poza rolnict.	42	36	22	260
	prywatnym gosp. rolnym	35	32	33	50
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	59	17	23	130
	Od 900 zł do 1299 zł	43	21	36	175
	Od 1300 zł do 1799 zł	52	30	18	145
	Od 1800 zł do 2499 zł	51	36	13	138
	2500 zł i więcej	37	53	10	129
Ocena własnych war. mater.	Źle	48	27	25	72
	Średnie	39	30	31	336
	Dobre	46	30	24	583
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	61	21	18	51
	Raz w tygodniu	50	26	24	439
	1-2 razy w miesiącu	46	28	26	158
	Kilka razy w roku	38	32	30	225
	W ogóle nie uczestniczy	23	46	31	113
Poglądy polityczne	Lewica	25	56	19	169
	Centrum	43	34	23	276
	Prawica	62	22	16	348
	Trudno powiedzieć	28	16	55	189

TABELA 6

		Jak Pan(i) ocenia, jaką pozycję w Unii Europejskiej ma Polska? Czy Polskę można zaliczyć do:				Liczba osób
		państw o najsilniejszej pozycji, największych wpływach w UE	państw o średniej pozycji, średnich wpływach w UE	państw o najsłabszej pozycji, najmniejszych wpływach w UE	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		5	67	23	5	997
Płeć	Mężczyźni	4	69	24	3	468
	Kobiety	6	66	22	6	529
Wiek	18-24 lata	5	82	9	4	77
	25-34	1	71	24	3	195
	35-44	2	71	27	1	188
	45-54	4	69	23	4	151
	55-64	7	61	25	7	180
	65 lat i więcej	9	58	23	9	206
Miejsce zamieszkania	Wieś	7	68	17	7	395
	Miasto do 19 999	4	71	21	4	154
	20 000 - 99 999	3	70	23	4	238
	100 000 - 499 999	5	63	30	2	136
	500 000 i więcej mieszk.	1	51	47	1	75
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	6	68	11	15	181
	Zasadnicze zawodowe	7	68	20	5	243
	Średnie	3	72	22	3	304
	Wyższe	4	59	36	1	269
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	2	60	38		105
	Średni personel, technicy	4	73	23		43
	Pracownicy adm.-biurowi	2	75	24		73
	Pracownicy usług	5	74	13	7	48
	Robotnicy wykwalifikowani	3	71	21	4	121
	Robotnicy niewykwalifik.	3	76	17	4	47
	Rolnicy	4	66	27	3	44
	Pracujący na własny rach.		55	41	4	56
	Bezrobotni	10	78	9	3	23
	Emeryci	6	60	24	9	240
	Renciści	7	56	17	20	43
	Uczniowie i studenci	4	87	5	5	57
	Gospodynie domowe i inni	9	69	21	1	97
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	3	70	26	0	143
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	2	76	21	1	84
	sekt. pryw. poza rolnict.	3	66	27	4	261
	prywatnym gosp. rolnym	3	62	32	3	51
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	9	68	15	7	131
	Od 900 zł do 1299 zł	5	70	18	8	177
	Od 1300 zł do 1799 zł	5	68	24	3	145
	Od 1800 zł do 2499 zł	4	64	29	3	138
	2500 zł i więcej	5	66	28	1	130
Ocena własnych war. mater.	Złe	6	66	26	2	72
	Średnie	6	64	21	8	337
	Dobre	4	69	24	3	588
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	11	60	23	6	53
	Raz w tygodniu	5	65	22	8	442
	1-2 razy w miesiącu	5	69	22	4	158
	Kilka razy w roku	2	73	24	1	226
	W ogóle nie uczestniczy	4	66	27	3	113
Poglądy polityczne	Lewica	3	65	30	2	169
	Centrum	4	69	24	3	279
	Prawica	7	66	25	2	348
	Trudno powiedzieć	4	68	15	14	191

TABELA 7

		Z którym ze stwierdzeń się Pan(i) zgadza?			Liczba osób
		Wpływ Polski na decyzje i działania UE jest zadowalający	Polska nie ma wystarczającego wpływu na decyzje i działania UE	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		17	72	11	996
Płeć	Mężczyźni	19	73	7	469
	Kobiety	16	70	14	527
Wiek	18-24 lata	21	73	5	77
	25-34	14	76	10	195
	35-44	14	75	10	187
	45-54	22	70	8	151
	55-64	18	71	11	180
	65 lat i więcej	18	66	16	206
Miejsce zamieszkania	Wieś	22	63	15	393
	Miasto do 19 999	14	78	8	155
	20 000 - 99 999	15	77	8	238
	100 000 - 499 999	18	74	7	135
	500 000 i więcej mieszk.	5	84	12	75
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	18	61	21	181
	Zasadnicze zawodowe	22	67	12	243
	Średnie	18	75	8	303
	Wyższe	13	80	7	269
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	18	77	5	105
	Średni personel, technicy	23	69	8	43
	Pracownicy adm.-biurowi	15	77	8	73
	Pracownicy usług	16	78	6	48
	Robotnicy wykwalifikowani	18	73	10	121
	Robotnicy niewykwalifik.	20	65	15	47
	Rolnicy	10	83	7	44
	Pracujący na własny rach.	10	87	3	56
	Bezrobotni	31	48	21	23
	Emeryci	16	68	16	240
	Renciści	20	57	23	44
	Uczniowie i studenci	18	77	4	57
	Gospodynie domowe i inni	22	67	10	96
	inst. państw., publicznej	18	77	6	143
Pracuje w:	spółce właścicieli prywatnych i państwa	16	63	21	84
	sekt. pryw. poza rolnict.	17	78	5	262
	prywatnym gosp. rolnym	9	85	7	51
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	23	67	10	131
	Od 900 zł do 1299 zł	21	63	17	175
	Od 1300 zł do 1799 zł	18	75	7	145
	Od 1800 zł do 2499 zł	19	73	8	137
	2500 zł i więcej	15	79	6	130
Ocena własnych war. mater.	Złe	16	68	16	72
	Średnie	16	71	13	336
	Dobre	18	73	9	588
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	17	75	9	53
	Raz w tygodniu	20	71	9	440
	1-2 razy w miesiącu	13	72	16	159
	Kilka razy w roku	14	75	10	226
	W ogóle nie uczestniczy	20	68	12	113
Poglądy polityczne	Lewica	22	69	9	169
	Centrum	17	76	7	279
	Prawica	16	77	7	349
	Trudno powiedzieć	16	60	25	190